

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. V. Ratio qua Domini spirituale Familiæ suæ bonum procurare;
singulisque bonæ vitæ exemplo prælucere debeant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

despicere volueris, propone tibi quæso *puerum illum Aegyptium*, in quem in mortis articulo iam constitutum milites Dauidis inciderunt, & misericordia moti, panem & aquam, ficus & vvas ei præbuere: quibus penitentibus ecquis esset, respondit *puer Aegyptius ego sum, seruus viri Amaleciti: dereliquit me autem Dominus meus, quia agrotare cepi nudius tertius*. Vnde colligere licet: Dominum hūc fuisse Amalecitam, infidelem, immitem, & crudelem tyrannum: dum seruum, quem sanum & integrum apud se tenuerat, iam ægotantem in medio deseruit itinere, omni ope auxilioque destitutum: quò fame moreretur, aut feris in cibum & escam cederet. Sed miseria eius & inopia, de Domini sui inhumanitate vindictam postulauit. nec frustra: nam Deus clamorem eius audiens; Dauidem excitauit, à quo auxilium & opem, vt iam diximus, accepit: qui ab illo mox ad immitem dominum deductus est: quem Dauid cum vniuersis penè copijs profligauit. Quotquot autem verorum ac *Christianorum* Dominorum volunt nomine gloriari, diligentem (*Dauidis* in morem) seruorum ægotorum, maleque habentiū, curam habent, eosque recreare omni ope conantur: memores, illos dum bene haberent, sedulos seruos egisse.

11. Reg. 30.
13.
Pana crudelis & premium benigui Domini.

CAPVT V.

RATIO; QVA DOMINI SPIRITVALE FAMILIA SVA BONUM PROCURARE, SINGULIS Q. BONA VITÆ EXEMPLO PRALUCERE DEBEANT.

RVDENTIVM & Christianorum Dominorum est curare inprimis, seriamque operam dare, vt seruos *virtutibus* insignes, & probos sibi comparent; proprij saltem commodi solatiijque intuitu, quod ab eiusmodi plurimis in rebus habere poterunt. Nam primò, si Deo fideles illi sint, dubitandum non est, quin & Dominis in ijs rebus quæ ipsorum curæ committentur, fideles & sinceri sint futuri: quas Deus & conseruabit & augebit, sicut fecit cum Laban, quem Deus interea, dum *Iacob* seruiret, plurimum locupletauit: sic enim fassus est ipse a *experimento* (inquit) didici: quia benedixerit mihi Deus propter te, & cum *Putiphar* in Aegypto: b cui Dominus benedixit propter *Ioseph* cuius etiam fidelitas honorem & nomen, quod vxor illius pessundare & penitus calcare voluerat, integrum inuiolatūque conseruauit. Apostolus quoque *Philemoni* scribens, eumque ex animo obtestans, vt c *Onesimum* seruum suum fugitiuum reciperet, & in gratiam admitteret, spondit illum

I.

Deo fideles
sint Domini
vtilis,

a Gen 30.27
b Gen 39.5.

c Philem.
Vers. 11.

Tom. 2.

Hh

iam

d Ps. 100. 2.

David nul-
los flagitio-
sos domi re-
tinuit.2.
Qui boni
non sunt,
hos tales
efficiat.

c 1. Ro. 19. 12

3.
Tract. 11. in
Ioan. in fin.Paterfam-
lias sit Epif-
copus.

iam ad Christum conuersum, & vita in meliorem commutata, *utilem ipsi futurum*, tametsi antea *inutilis fuisset*. Quod si insignis illa obedientia, quam ante descripsimus, in seruis eluceret: quanta futura esset dominorum quies! quin potius, si Christianos se esse gloriantur, hoc ipsum sufficere deberent, ne, quem scelestum aut improbum nouerunt: in familiam admitterent, sanctum illum Regem imitati, qui dicebat: *d per ambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus mee: non proponebam ante oculos meos rem iniustam: facientes prauaricationes odium: non adhaesi mihi cor prauum: declinantem a me malignum non cognoscebam. detrahentem secreto proximo suo, hunc persequabar: superbo oculo & insatiabili corde, cum hoc non eadebam. Oculi mei ad fideles terra: ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabat. non habuisti in medio domus mee qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum. quasi diceret: nullos flagitiosos in familiam meam allegebam, quali sperarem meo illos comercio familiaritateq; in melius comutandos: sed opera dabam, ut ad iustos eligerem, qualis ipse esse optabam; & eadem puritate innocentiaque incederent, qua ego. In primis vero studebam, ne quis *superbus* in domo mea uersaretur: ed quodd eiusdem pacem statim turbaret. Is quoque mihi amicus & familiaris non erat, qui *inhonestam, lasciuam, contumeliosam* in proximum, aut *vana uerba* effutiret: visus enim fuisset illorum nequitia approbare, aliosq; uelle ad eandem imitandam inducere: quo in familiaritate mea ad optarentur. At quoniam non semper huiusmodi reperire datur; merito Dominus diligentem opera dabit, ut quos iam domi habet, tales reddat. omni ratione, magnoque zelo allaborans, ut legem illi diuinam sedulo obseruent; nunquam uero permittet, ut aliquo obsequio, seruitijue sui pretextu eadem uolent. Qui si Dei obliti, in illius legem impingere uoluerint: plus est id impedire, & reprehendere: si uero ad tale quid faciendum ab eo facultate petierint: c. Dauid respondeat: *e cur efficitur mihi hodie in Satan conuentum a me in rem prauam extorquentes?* Quicumq; uero famulari mihi uoluerit, ac diuinum obsequium meo postponere, nam ille mihi *hostis*, & non seruus futurus; nec amici sed inimici officium facturus. P. ATER hoc tamen (ut S. August. notat) unusquisque paterfamilias in domo sua uelut *Episcopus* & pastor Ecclesiasticus sit oportet, uniuersam familiae Antistitem & custodem agens, & boni Praefulis partes aliquatenus explens; pro Christo, inquit, & pro uita aeterna suos admo neat, doceat, hortetur, corripiat, impendat beneuolentiam, exerceat charitatem; ita in domo sua Ecclesiasticum, & quodammodo Episcopale implebit officium, ministras Christo, ut in aeternum sit cum ipso. Intelligat igitur Dominus, uerum se Iesu Christi ministrum esse, ipsiusque ad salutem animarum seruorum suorum procurandam cooperatorem, illos pro modulo suo adiuuando, ut a uitijs abducatur; in uirtutibus proficiat, & regni caelorum participes reddatur.*

§. I. *Idola peccatorum esse amolenda.*

RE huiusce praxis in celebri illo Iacobi facto despicietur, nam Sichem ciuitate à filijs suis, Dinæ sororis raptum vindicantibus, eucursa, cum sibi metueret, ne vicina oppida in ipsum insurgerent: non sine diuino instinctu vniuersam conuocans familiam: *abscite* (inquit) *Deos alienos, qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra: surgite & ascendamus in Bethel, vt faciamus ibi altare Deo, qui exaudiuit me in die tribulationis, & socius fuit itineris mei: dederunt ergo ei omnes Deos alienos, quos habebant, & in aures, quæ erant in auribus eorum: at ille infodit ea subter terebinthum. Cumq; profecti essent, terror Dei inuasit omnes per circuitum ciuitates, & non ausi sunt persequi recedentes. Vt insignia historix huius documenta dilucidius exponamus, præsupponendum: Rachelem Iacobi vxorem dum paterna domo egrederetur, omnia patris idola, tum aurea, tum argentea clancula sustulisse: idque vel quod (vt Sanctus Chrysostomus, & Rupertus testantur) idololatria infecta esset, quam vnà cum lacte materno luxerat, vel (quod SS. Basilius, & Nazianzenus sentiunt) vt patrem suum ab idolorum cultu (quem illa, à marito edocta, oderat) diuerteret. At quoniam hominum cogitationes occultæ sunt & obscuræ, fieri potuit, vt illa minùs caucè idola seruante, aliquis domesticorum illa supplex coleret. His addo: Simonem & Leui, de excidio Sichimæ nonnulla secum etiam idola tum aurea tum argentea sustulisse, non sine Dei offensâ, & idololatria committendæ periculo. Quod cum Iacob percepisset, vt tanti damni occasione ab illis auerteret, ea protulit, quæ iam supra retulimus. PRIMVM quod hinc documentum elicimus, est: omnem patrè familias diligetèr in cubere debere, vt per oes domus angulos inuestiget, nù aliqua forsâ idola in eadè deliteant. idola nãque sunt peccata ac vitia, quæ peccatores supplices adorât, eo modo, quem Tractatu præcedenti descripsimus, quibusque familia male instituta, vt plurimùm scæter: est enim microcosmus, in quo nõ nisi concupiscentia carnis, diuinarum cupiditas, ac superbia vite imperiũ ac dominiũ occupât. Hæc porro Sacra Scriptura *Deos alienos* hic nuncupât, quodã verò nos Deo auertant, quos ab omni familia Christiana procul abesse oportet, ac multò magis ab eiusdè rectore, ac directore. Si enim tu Pater & Dominus hæc numina vt aliena non reijcis: mirũ profectò non est, filios & seruos eiusdè velut proprijs supplicare: & si ipse immersus es vitijs, qui familiæ persuadeas, vt ab eiusdè quã maximè declinet, eaque detestetur? Nõ verò crediderim, te ad eò ignauũ & abiecto animo fore, vt publicam hanc idololatriam in tuis æquanimitèr toleres: ac deprehensa peccata dissimules, nec corripas.*

SED quoniam improbi filij & serui hæc idola omni studio abscondere

Hh. 2

conan-

Gen. 35. 2.

Gen. 31. 19.
Hom. 57. in
Gen. vido
Initio l. Pro.
Parer. ib.
Oratio de S.
Paschat.

I.

Peccata ex-
tirpanda.
cap. 6.
1. Ioan. 2. 6.

*Inquire ut
pater non
ut hostis.*

d Pr. 24. 15

*Ne sis facie
securus.*

c Gen. 31. 32.

f Luc. 16 8.

Pro. 30. 20.

*Li. 8 in Gen.
c p 1.*

*Deus pecca-
ta vult
tollit.*

ios. 7. 12.

conantur: ne forsitan parentes ac Domini talia domi haberi, colique re-
sciant: diligenter propterea attendendum est; & indicia omnia, quæ ea pro-
dant, obseruanda & excutienda; interroganda, inquirendo, quibuscumque
domestici, siue domi siue foris; aliaque quæ prudentia suggeret, consi-
derando: idque non anxie, & instar inimici à *insidiantis*, & *impietatem* in tuis
domesticis *querentis*, ut calumniaris, *eorumque requiem vastes*, si tali animo se
obseruari intelligant; sed amici instar, nihil optantis reprehensione dignum
inuenire, sed obseruantis tamen, & prudenter ac circumspectè inquirentis,
ut præueniat; aut, si lapsum deprehendat, auxilium & remedium aliquod
adferat. Nec, postquam omnem tibi adhibuisse diligentiam videaris, &
nulla criminis offensionisque occurrat suspicio, rem domus in tuto verari
propterea existimes, sunt namque subditi in sceleribus suis occul-
tandis cautiores, quam sint parentes ac Domini in eisdem inquiren-
dis: saepeque fit, ut de quo minima erat suspicio, is reuera idolum in sinu suo
foueat, & amplectatur. Memineris quid ipsi Iacob in simili casu euenerit.
Cum enim Laban socer, idola sibi erepta cõquereretur, magna animi seue-
ritate respondit: *c apud quemcunque inueneris Deos tuos, necetur coram fratribus
nostris*. Tunc Laban magna quidem arrogantia & fastu eadem vbique qua-
rens, non inuenit: quia Rachel fuit illo cautior, *que parentis videns anxietate-
m, festinans ea abscondit subter stramenta cameli & sedit de super*, sumptaque à
re verisimili excusandi occasione, cur surgere, aut loco se mouere non pos-
set: ipsius Laban curam & anxiam sollicitudinem facile elusit, & ita Iacob
exultauit ac gestijt, certò sibi persuadens, nullum suorum domesticorum
furti illius reum esse, aut talia idola colere. Vterque tamen errauit: quia (ut
Christus D. dixit) *filius huius seculi prudentiore filiis lucis sunt*, quibus opera
sua occultant: eosque eludunt, qui omnem se in quærendo diligentiam ad-
hibuisse credunt. Et quando superiores & patres familias sibi persuadent,
domum suam sanctimonia clarere: aliqua fortè Rachel non deerit, de qua
minima erat suspicio, quæ idola colat, crimenque committat; quod omni,
qua potest, fraude & arte palliare conetur. Hinc Rupertus ait, singulari
Dei reuelatione Iacob cognouisse: domi suæ idola abscondita delitelceret:
Dominus namque, dū illum periculo, quod à ciuitatibus cum Sichima fo-
dere iunctis ipsi imminebat, educere vellet, illi interim apparet & indicat,
familiam illius *idololatriæ* crimine contaminatam esse, quam nisi purgaret, se
illi propitium minimè fore: quemadmodum postea etiam Iosus edixit: po-
pulum se discrimine non prius erepturum, quam *furtum*, cuius vnus reus e-
rat, expurgasset. Iacob itaque diuino motus instinctu, omnes domesticos
collegit, eosque commonuit, ut omnia idola à se procul eliminarent.

Ut porrò Sancti huius Patriarchæ factū imitemur, noua reuelatione no-
bis

bis minimè est opus: sed similia monita similibusq; verbis domesticis in genere proponenda sunt, duobus præsertim temporibus & occasionibus, quibus & suos Iacob est allocutus. PRIMO vbi aliquod periculum ac discrimen vniuersæ familiæ imminet: tunc quippe timendum, ne in occultorum aliquorum eius criminū punitionem calitus eueniat: ac propterea tunc expedit, omnes in locum vnum conuocatos, ad pœnitentiam & confessionem exhortari, dicendo: *i abicite deos alienos, qui in medio vestri sunt*: vereor enim, ne inter vos idola aliqua abscondita delitescant; & sint, qui peccatis inquinatam habeant conscientiam. Quamobrem tam prauam à vobis societatem & commercium rejicite, ac delicta confitemini; quo iram Dei ceruicibus nostris imminentem auertamus.

Imo si gloria diuinæ, tuæque familiæ boni sis cupidus non est quod expectes, donec tale ei discrimen imminere videas, vt ita seridè eam admoneas, sed quemadmodum Iacob hanc admonitionem fecit, quando Dominus ei præcipit, vt in Bethel pergeret, sacrificium oblaturus; quia videbat, illud ei minimè gratum fore, nisi ista præcederet diligentia & inquisitio: Ita meritò in solemnioribus anni festis omnem familiam conuocare decet, eamque ascensionis in Bethel (id est *domum Dei*) admonere, quò diuinis officijs assistant; & solemnitatem, quam Ecclesia tunc repræsentat, celebrent. Quò autem domestici id ea cordis puritate peragant, quam Deus requirit, sincere illis & ex animo dicas, oportet: *Eucite Deos alienos de medio vestri, mundamini & mutate vestimenta vestra*, non modò corporis (quod in festis ferui agere solent) sed in primis *anime*: omni vos vitiorum indumento spoliantes, & virtutum habitum assumentes; vt decenter ac purè omnes coram Deo comparere valeamus.

SANCTA hæc monita, in genere, magno amore, spiritus feruore, opportuneque deprompta, magnam vim habent ad tollenda peccata, vt in hoc exemplo manifestè apparet. Omnes enim domestici Iacob (vt testatur scriptura) mox illi morem gessere; & quotquot habebant *idola*, ea statim ei tradiderunt, etiam Rachel quæ astu quodam illa patri surripuerat, (si tamen adhuc illa apud se habebat) Iacob marito suo eadem reuelauit. Laban enim suo illa commodo inuestigabat; Iacob verò ob vnicum *anime* bonum; Laban rigidè illam, ac velut extraneam alloquebatur. Iacob verò amicè ac beneuolè. Natura enim, quæ homini, more hominis, insulsè loquenti, & asperè agenti culpas suas occultare gaudet, à diuina gratia illicitur, & iuuatur, ad eandem homini, vices Dei gerenti, blandumque se ac misericordem exhibenti aperiendas. Hinc iam supra diximus, per magni referre, gubernationem cum amore ac *lenitate* dirigere, erga ingenuos præcipuè, qui id aduertentes spontè ac libenter se dedunt, nec suam imbecillitatem negant, quo

In tribulatione conscientia excutienda.
1 Gen. 35 2.

Et festis solemnioribus.

Gubernatio lenis est efficacior.

remedium aliquod adhibeatur. Atque hoc modo vitia, quæ firmas à multis annis radices egerant, iam à corde euelli solent; & manifestata curari: totaq; domus ab omni idololatria spirituali occultè inualefcente, penitus emundari.

VERVM feruens Iacobi diligentia vterius etiam processit; nam quamuis idola ex auro argentoque conflata, illorumque in aures, & monilia admodum pretiosa essent, nullum tamen cupiditatis radicum dedit, nec metallum illud pretiosum in suum vsum conuertit: ne eius aspectu idola ipsa, quæ ex auro illo confecta erant, in memoriam reuocaret: ac propterea omne aurum & argentum, quod accepit, statim terræ infodit, ne in posterum videri posset. Imò notat Abulensis, Iacob non idola modò confregisse, sed igni omne metallum iniecit, vt liquefactum per terræ venas penetraret, atq; ita euanesceret: ne, quod in idolum conflatum fuerat, in hominum vsum cederet, eosq; pollueret. Quid verò hoc aliud sibi vult, quàm superiores ac dominos de familiarum suarum bono sollicitos commonefacere, non debere esse contentos, si peccata qualitercunque è medio auferantur, sed operam etiam dare debere, vt & occasiones & radices illorum penitus euellantur. Ne igitur auaritia illos excæcet, nec ob exiguum lucellum comparandum, domi quid retineant, quod alicuius criminis committendi sit occasio: sed viuat e contra amoris diuini in eis zelus, vt terra obruant, quidquid peccatum suscitare queat, dent operam, vt monilia aurea, quæ idolorum aures exornabant, obedientiamque idololatriarum testabantur, amoris diuini flamma consumantur & pereant, ac maledictam ad eò obedientiam detestentur, terræque profundo obruant: ne in posterum consurgat & compareat, neque alia in anima vigeat obedientia, quàm quæ offertur Deo vero, & Iesu Christo D. N. qui nos è dura captiuitate pretioso sanguine redemit; & ab omnibus peccatis nostris, quæ prouocet in profundum maris, emundabit. Declarauit hoc Iacob (vt bene Rupertus obseruat) dum idola iuxta noborem terebinthum (ex qua resina distillat) sepeliuit: quæ arbor crucis Christi figura est, è qua pretiosi sanguinis illius resina, ad vulnerum nostrorum medicamentum profluxit: cuius efficacia omnia delicta nostra sepulta euanescent.

§. II. Exhortatio Dominorum subditos edificat.

DENIQUE dominus domesticos suos ita exhortari debet, vt exemplo illis suo præluceat, dicendo sicut Iacob: *surgite & ascendamus in Bethel, vt faciamus ibi altare Deo, qui me exaudivit in die tribulationis meæ, & socius fuerit itineris mei, & non ait: ascendite, & struite altare; sed: ascendamus & faciamus.* nam in huius religionis actibus, capita præcedant necesse est, & alios secum trahere, vt sint tanquam a lucerna ardentes, quæ toti domui coluceant, & tanquam SAL: vt omnibus, qui in domo versantur, virtu-

tum

In dictum locum.

Occasiones & radices peccatorum tollenda.

Absit cupiditas.

i Mich. 7. 19
Li. 3. in Gen.
cap. 12.

Crucis Christi medicina.

I pra. sequor

a Mat. 5. 17.

tum gustum ac saporem adferant. Solent quippe serui in id accuratius incumbere, ac libentius, quod à Dominis suis fieri vident, & quæ illi laudant, etiam dilaudare, quæ verò rejciunt, pariter rejicere. Ipsi igitur primi templum adeant: quò sacris, & concionibus interfint, & Sacramentorum participes reddantur: ac tunc alios secum trahant: non modò vt filiorum ac seruorum illis comitatus honoris sit, sed vt omnes vnanimi consensu Deum dilaudent, eorundemque bonorum fiant participes. Proponant etiam, quanta illis olim beneficia contulerit Deus, quibus illos eripuerit periculis, quam benè ac placidè hætenus in consortio illius vixerint; quod ab eo bona charismata, fauoresque acceperint: æquum proinde videri, vt gratos se datori exhibeant: vt hoc pacto erga vnus Dei cultum afficiantur, qui tanta sibi obsequentibus bona confert, & ob accepta dona, immensas illi gratiarum actiones persoluant: quo ita paratiores ad maiora nouaque beneficia recipienda inueniantur.

Non est verò quod dæmonum minitantium pericula, & incommoda, dū templum adire, & alia deuotionis exercitia exequi conantur, perimescant. nam vt Iacob iter suum aggrediente, *terror Dei inuasit omnes*, itaque hostes perterriti, nemo vt cœptis obistere, aut aliquā illi inferre iniuriā sit ausus, ita quoque qui sanctis pijsque operibus incumbunt, quibus creatorem suum colant & honorent, confirmantur cælitus ac iuuantur, terrore inimicis, eadem impedire, aut saltem praua aliqua intentione inquinare satagentibus, iniecto. Nam (vt S. Chrysost. hoc examinans, ait) *nihil beatius est eo, qui diuinam gratiam affecutus est*, & Deo placet: cuius prouidentia semper excubat ad eius inimicos propultandos, eumque à periculis eruendum.

Quod si insignem prouidentia huius effectum scire desideres, audi obsecro, quæ in hunc locum Rupertus annotat. Eodem namque capite, Rachelis è partu vehementi mortuæ obitus describitur, insinuatque id eadem astate, cum in Bethlehem pergeret, accidisse. Elucet hic insignis quædam Dei prouidentia ipsi Iacob inspirantis, vt omnia idola è familiæ manibus excuteret: ne scilicet Rachel, si cum iisdem mori cõtingeret, aliquod salutis discrimen incurreret. Apparet etiã, quam Rachelis felicitas fuerit, quæ tam sanctum & sollicitum maritum nacta sit: qui impietatis hanc caliginem ab oculis tolleretur, si mori cõtingeret, in gratia saltem Dei è viuus decederet. In quo adimpletur illud Apostoli: *b per viũ fidelem, sanctificatã esse mulierẽ infidelem; probum scilicet maritum causam esse salutis vxoris*. Hinc patres familias diligant, non esse incurios in danda opera, vt domestici exactam peccatorum Confessionem frequenter instituant, vitamque Christiano homine dignam agant: nam fortè inter plures, quibus id consulunt, aliquis erit, qui tali consilio & admonitione opus habeat: vt potè morti fortè propior:

& cuius

*Dominorũ
exhortatio.*

Dei benefici.

*Gratia Dei
inimicos
arceat.*

*Hom. 59. in
Gen.*

*Vbi supra.
Dei prouidentia,
mariti cura saluata Rachel.*

*1. Cor. 7.
14.*

*Mors omni
hora expectanda.*

& cuius salus in maximo discrimine versatur: pendet verò eius remedium ex consilio & admonitione ita opportunè proposita vt eam exequatur. Discant item ab hoc exemplo illi, qui idola suam intra conscientiam delitescere sinunt, dum tempus opportunum habent, eadem eicere; ne mors inopinatò illos, cum iniquo ad eò hospite, qui aeternæ damnationis sit causa, operimat.

CAPVT VI.

RATIO ET MODVS QVO DOMINI, FAMILIAE
suae vitia corrigere, ac punire debeant, absque nimia se-
ueritate: aliorum ad id opera adhibita.

2. 2. q. 33. a. 3

Superiorum
propria Cor-
rectio.

Eius negli-
gentia cru-
delis.

I.

Reg. 46. ex
suis.

a Luc. 10. 31
Corpus cu-
ras animam
negliges?
I. Reg. ad
fratres ca. 7
refertur
q. 5. ca. 1.

AMETSI correctionis fraternæ præcepta ad omnes in genere ho- mines, teste D. Thoma, pertineant; vt proximum, quò peccan- di consuetudinem deserat, sedulo commoueat: ad prælatos ta- men imprimis ea spectant: quorum est non modò delinquentes commouere; sed & acriter (si opus fuerit) rigideque reprehende- re, in eosque pro delicti grauitate animaduertere. Prælatorum verò no- mine omnis Superior cum Ecclesiasticus, tum sæcularis (qualis is demum fue- rit) Dominus cum subditis, pater cum filijs, ciuitatis præfectus cum ciuibus comprehenditur. Qui omnes si officio huic, vel præ inertia ac negligentia, vel ficto pietatis clementiæque titulo defuerint; in subditos, & vniuersam suam Rempublicam, communitatem vel familiam, quin & in se ipsos cru- deles erunt: vt interim taceam, quàm grauitè Deum offendant, qui fallam hanc pietatem, ac veram potius crudelitatem grauitè puniet.

PRIMUM: si enim insignis crudelitas foret, seruum corpore ægrum, le- stoque defixum deserere, nec debita sanitatis recuperandæ remedia adhi- bere: quò citiùs moreretur; ecqua futura immanitas (inquit Basilus) in ani- ma illum debilem & infirmum non corrigere & iuuare, ne moriatur ma- gna profectò crudelitas & immisericordia a sacerdotis illius ac Lenita fuit, dū in seminecem viatorem à latronibus despoliatum incidentes, eiusdem nec- miferatione tacti sunt, nec vulnera alligauerunt, nec medicamen aliquod ap- plicuere. Econtrà præclara atque insignis Samaritani misericordia, qui vul- nera alligauit, medicamentum, non modò olei, quod lenit; sed & vini, quod pungit, adhibuit, erit igitur (ait S. Augustinus) insignis & detestanda crude- litas, sinere vt proximus tuus & subditus moriatur in anima, eò quòd cor- rigere ac corripere negligas; summæ verò pietatis actus, medicinam adhi-

bere.